

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», магістрів за спеціальністю 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» в приватному вищому навчальному закладі Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №1124 від 31.10.2001, №801 від 15.08.2012, №692 від 18.09.2013, №507 від 27.05.2014) та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 за № 1906-л чергової акредитаційної експертизи проводила експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Кутуєв Павло Володимирович – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Члени комісії:

Куценко Ольга Дмитрівна – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальних структур та соціальних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Експертна комісія розглянула подані матеріали та провела перевірку на місці діяльності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» щодо підготовки бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», встановила таке:

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХАРКІВСЬКОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ» ТА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІОЛОГІЯ»

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» засновано в 1991 році. У липні того ж року навчальний заклад було зареєстровано Харківським облвиконкомом. У квітні 1993 року, відповідно до вимог нових нормативних документів і зокрема Закону України «Про об'єднання громадян», громадську організацію «Народна українська академія» було перереєстровано на товариство з обмеженою відповідальністю Харківський гуманітарний інститут зі збереженням номінальної назви «Народна українська академія», а у 2002 році ХГІ «НУА» отримав статус вищого закладу освіти IV рівня і статус університету.

Підготовка студентів у ХГІ «НУА» велася спочатку за трьома напрямками:

0602 Економіка та управління виробництвом;

0716 Організація виробництва;

0222 Прикладна лінгвістика.

Згодом, у 1993 році, було ліцензовано четвертий напрям: 0202 Прикладна соціологія.

Саме це було зафіксовано в ліцензії, наданій Міністерством освіти України за № 210090 від 9 вересня 1995 р. (відповідно до рішення МАК 23 червня 1993 р., протокол № 13/2, відповідно до рішення МАК від 13 жовтня 1995 р., протокол № 20 (наказ Міносвіти України від 10 листопада 1995 р. № 310) та підтверджено нострифікацією, прийнятою МАК МО України від 19 жовтня 1995 року.

Важливою віхою в історії навчального закладу став його перехід до нових приміщень по вул. Лермонтовській, 27. З 1994/95 навчального року всі підрозділи інституту розташовано під одним дахом, обладнано комп'ютерні класи, спортивні та актовий зали, їдальню, три буфети, кафе, сучасні лінгафонні кабінети та автоматизовану бібліотеку. Навчальну бібліотеку ХГІ «НУА» в 1996 році реорганізовано в Центр науково-гуманітарної інформації, який призначено для комплексного забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» та дистанційного обслуговування зовнішніх споживачів інформації через мережу Інтернет.

За дозволом Міносвіти було відкрито постійно діючу аспірантуру за спеціальностями:

- 22.00.06 – Соціологія науки, культури та освіти (витяг із рішення атестаційної колегії, протокол № 9/2-4/2 від 23.10.98) (далі - 22.00.04 – Спеціальні та галузеві соціології);
- 07.00.01 – Історія України (лист № 1/11-2816 від 26.11.98);
- 08.01.01 – Економічна теорія (лист № 9/2-1368 від 27.07.99);

- 09.00.03 – Соціальна філософія і філософія освіти (філософські науки) (витяг з наказу Міністерства освіти і науки України № 480 від 26.06.2006);
- 22.00.01 – Теорія та історія соціології (витяг з наказу Міністерства освіти і науки України № 127 від 18.02.10).

У 1997 р. рішенням Міністерства освіти України (наказ № 39 від 13.02.97) ХГІ «НУА» було затверджено як експериментальний майданчик щодо розробки концептуальних засад і моделі безперервної гуманітарної освіти. Цей статус продовжено наказом Міністерства освіти і науки України № 584 від 16.10.2002 «Про продовження педагогічного експерименту щодо відпрацювання модуля безперервної інноваційної гуманітарної освіти та виховання в ХГІ «НУА», наказом МОН України № 382 від 14.05.2007 «Про продовження педагогічного експерименту з відпрацювання інноваційної моделі безперервної освіти на базі ХГУ «НУА» та наказом МОН України № 884 від 02.08.2012.

У 1999 р. ХГІ «НУА» за рішенням ДАК України (протокол № 19) отримав право на підготовку магістрів за базовими спеціальностями. Це право було підтверджено рішенням ДАК України від 21.06.2005 (протокол № 56) та від 25.05.2011 (протокол № 87).

Наказом № 99 МОН України від 30.09.2002 ХГІ «НУА» перейменовано в Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія». 17 квітня 2003 р. отримано ліцензію (серія АА № 429390, рішення ДАК від 9 квітня 2002 р., протокол № 38) про надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаними зі здобуттям вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до бакалавра, спеціаліста, магістра (сертифікат про акредитацію серія С I-IV № 217635 від 18 квітня 2003 р.).

Згідно з ліцензією АЕ № 458706 від 11.07.2014 ХГУ «НУА» проводить підготовку за денною та заочною формами навчання за трьома галузями знань і трьома напрямками. Підготовка проводиться за трьома ліцензованими спеціальностями, акредитованими за IV рівнем. За спеціальністю «Соціологія» університету надано ліцензії на здійснення освітньої діяльності з ліцензованим обсягом прийому: бакалавр – 20 осіб (денна форма навчання) та 50 осіб (заочна форма навчання); спеціаліст – 15 осіб (денна форма навчання) та 40 осіб (заочна форма навчання); магістр – 5 осіб (денна форма навчання) та 10 осіб (заочна форма навчання); перепідготовку спеціалістів – 25 осіб (денна форма навчання) та 25 осіб (заочна форма навчання); підвищення кваліфікації за акредитованими напрямками (спеціальностями), підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) та підготовку до вступу у вищі навчальні заклади громадян України.

Факультет «Соціальний менеджмент» готує фахівців для регіонального та загальноукраїнського ринку праці, має авторитет в освітянській галузі та

бізнес-середовищі. Загальні показники розвитку Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» наведено в табл. 1.

Табл. 1

Загальні показники розвитку Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» (станом на 01.10.2015)

№ з/п	Показник	Роки		
		2013	2014	2015
1.	Кількість ліцензованих спеціальностей	3	3	3
2.	Кількість спеціальностей, акредитованих за:			
	II рівнем (напрями)	3	3	3
	III рівнем (спеціальності)	3	3	3
	IV рівнем	3	3	3
3.	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється перепідготовка фахівців	3	3	3
4.	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підвищення кваліфікації	3	3	3
5.	Контингент студентів (всього):	1142	1088	865
	в т.ч. на денній формі навчання;	675	662	533
	інші форми навчання (заочна та вечірня форма)	389	346	260
		78	80	72
6.	Кількість факультетів (відділень)	4	4	4
7.	Кількість підрозділів післядипломної освіти	1	1	1
8.	Кількість вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, що знаходяться у структурі ВНЗ	–	–	–
9.	Кількість кафедр (предметних комісій)	11	11	10
10.	Кількість науково-дослідних лабораторій	3	3	3
11.	Кількість співробітників (всього)	283	248	267
	в т.ч. науково-педагогічних	101	87	89
	наукових	5	7	5
12.	Кількість навчально-виробничих та виробничих підрозділів	–	–	–
13.	Загальна площа територій, га	0,3327	0,3327	0,3327
14.	Загальна/навчальна площа будівель, кв.м	13414/7722	13414/7722	13414/7722
15.	Балансова вартість встановленого обладнання (тис. грн.)	413,0	345,0	506,0
16.	Загальний обсяг державного фінансування тис. грн.	–	–	–
17.	Кількість місць у гуртожитках	142	142	142
18.	Кількість посадових місць у читальних залах	130	130	130

Керівник закладу освіти.

Ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» – Астахова Катерина Вікторівна – у 1981 році закінчила Харківський державний університет ім. О. М. Горького за спеціальністю «Історія». За багаторічну сумлінну працю, плідну науково-педагогічну діяльність нагороджена знаками МОН України «Відмінник освіти України» (1999 р.), «За наукові досягнення» (2008 р.). Доктор історичних наук (диплом ДН № 002036), професор (атестат ПР № 001299), що повністю відповідає вимогам до керівництва ВНЗ III–IV рівнів акредитації.

В університеті навчається 865 студентів (в т.ч. 533 за денною формою навчання, 260 за заочною формою та 72 студенти за перепідготовкою спеціалістів). З них за спеціальністю «Соціологія» навчається 157 студентів (в т.ч. 62 за денною формою навчання та 87 за заочною формою та 8 слухачів факультету післядипломної освіти).

Комплексне забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів підготовки бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» забезпечують сім кафедр (кафедра соціології, кафедра філософії та гуманітарних дисциплін, кафедра економічної теорії та права, кафедра інформаційних технологій та математики, загальноакадемічна кафедра англійської мови, кафедра українознавства, кафедра фізичного виховання та спорту), три науково-дослідні лабораторії, Центр науково-гуманітарної інформації, що налічує 165 тис. примірників навчальної, наукової та художньої літератури. Навчальний процес забезпечують 7 докторів наук, професорів, 31 кандидат наук, доцент.

Аудиторні заняття проходять у сучасних навчальних корпусах загальною площею 13413,55 м². На території навчального закладу функціонують спортивні та актовий зали, зал тренажерів і гімнастичний зал, спортмайданчик, їдальня, три кафе, буфет.

Значну роль у функціонуванні НУА та факультету, що забезпечує підготовку бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» та перепідготовку спеціалістів зі спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», відіграє лабораторія планування кар'єри (створена в 1996 році), яка займається організацією виробничих практик, працевлаштуванням випускників та їх подальшою адаптацією на робочому місці. Завдяки її діяльності проблеми працевлаштування та моніторингу кар'єрного зростання випускників вирішуються досить ефективно: 60-70% фахівців перше робоче місце отримують за допомогою навчального закладу. Випускники факультету «Соціальний менеджмент» працюють на таких

підприємствах, як міжнародні компанії «Ін Бев Україна», «Indezit», Центр управлінського консалтингу «Софія», ТОВ «Омега-Автопоставка», ТОВ «ВО ОВЕН», Індустріальна група «УПЕК», АТ «ХАРП», ВАТ «Полігон», КБ «Приватбанк», держадміністрації районів м. Харкова, вищі навчальні заклади, ІТ-компанії «NIX SOLUTION», «Sigma Software», «ERam», АТ «Новий стиль» та інші.

З 1998 року в університеті функціонує аспірантура, де підвищують свою кваліфікацію молоді вчені та викладачі (усього навчається 51 аспірант); 10 науковців працюють над докторськими дослідженнями.

У ХГУ «НУА» працює видавництво, функціонує багатотиражна газета «Академія», щорічно публікуються «Вчені записки» ХГУ «НУА», які визнані фаховими за економічним, соціологічним, філологічним та філософським напрямками.

Університет має потужну комп'ютерну базу (238 ПК), вільний доступ до мережі Інтернет, 10 мультимедійних класів. Усі ці можливості є в розпорядженні студентів, які навчаються за спеціальністю «Соціологія (за видами діяльності)».

Концепція освітньої діяльності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», що затверджена ректором, містить обґрунтування доцільності функціонування університету в системі вищої освіти, визначення його місії, соціальних функцій, основні показники та напрями роботи, зокрема в галузі «Соціально-політичні науки» професійного спрямування «Соціологія (за видами діяльності)», а також стратегічну мету й цілі розвитку ХГУ «НУА» з переліком заходів забезпечення якісного навчального процесу, науково-дослідної роботи, соціального розвитку. Концепцію затверджено Вченою радою університету 03.10.2011, протокол № 3, **що відповідає умовам** чергової акредитації.

Підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів зі спеціальності, що акредитується, забезпечують 7 кафедр, загальні дані про склад яких наведено в табл. 2. Кількісний та якісний склад викладачів, рівень їхньої кваліфікації, педагогічний стаж та інші показники відповідають існуючим вимогам.

Випускова кафедра соціології функціонує з 1993 року, відповідає всім вимогам, що висуваються МОН України до інституції, що забезпечує підготовку бакалаврів, спеціалістів, магістрів (табл. 2).

Комісією було перевірено такі документи Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»: статут, довідка про включення до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, ліцензія на надання освітніх послуг навчальним закладом, сертифікат про акредитацію навчального закладу за статусом вищого закладу освіти (IV рівня), додаток до сертифікату про акредитацію, концепція розвитку, матеріали статистичної звітності. Усі зазначені документи відповідають державним стандартам.

Табл. 2

**СКЛАД КАФЕДР І ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ,
ЩО ПРАЦЮЮТЬ НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ, ЯКА АКРЕДИТУЄТЬСЯ**

№ п/п	Назва кафедри (предметної комісії)	Професорсько-викладацький склад, осіб	З них працюють						
			Разом, осіб/%	На постійній основі			Сумісники		
				У тому числі			У тому числі		
				Доктори наук, професори, осіб/%	Канд. наук, доценти, осіб/%	Без наукових ступенів і вчених звань, осіб/%	Разом, осіб/%	Доктори наук, професори, осіб/%	Канд. наук, доценти, осіб/%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Філософії та гуманітарних дисциплін	6	5/83	2/33	3/50	–	1/17	–	1/17
2.	Інформаційних технологій та математики	6	6/100	–	6/100	–	–	–	–
3.	Українознавства	5	5/100	–	4/80	1/20	–	–	–
4.	Англійської мови	6	6/100	1/17	1/17	4/66	–	–	–
5.	Фізичного виховання та спорту	5	5/100	–	1/20	4/80	–	–	–
6.	Економічної теорії та права	6	4/57	–	3/43	1/14	3/43	1/14	2/29
7.	Соціології	13	10/77	3/23	7/54	–	3/23	–	3/23
	РАЗОМ	48	41/85	6/12,5	25/52	10/21	7/15	1/2	6/12,5

Голова експертної комісії

П.В. Кутуєв

За своїм кадровим, науково-методичним і матеріально-технічним забезпеченням університет і спеціальність повністю відповідають стандартам, що пред'являються МОН України щодо підготовки бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» та перепідготовки спеціалістів зі спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)».

2. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

Навчальний заклад, у межах якого здійснюється підготовка зі спеціальності «Соціологія (за видами діяльності)», створено у 1991 році. Функціонує він у Харківському вузівському регіоні, де існує близько 40 навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, саме тому алгоритму та якості формування студентського контингенту приділяється значна увага.

Організаційно всю діяльність, спрямовану на профорієнтаційну підготовку, забезпечує Центр довузівської підготовки та приймальна комісія. Слід відзначити, що до цих напрямків діяльності залучаються практично всі структурні підрозділи, які функціонують у ХГУ «НУА». Форми й методи їх діяльності різні і залежать від специфіки роботи того чи іншого підрозділу. У планах роботи кожного з них є розділ «Участь у профорієнтаційній роботі». Існують щомісячні загальноуніверситетські та факультетські плани, відповідно до яких будується цей напрям діяльності. Серед тих форм, які використовує ВНЗ, є традиційні: угоди із загальноосвітніми школами про співробітництво, відвідування класних та батьківських зборів, організація екскурсій до ХГУ «НУА» учнів базових шкіл, дні відкритих дверей тощо. Водночас з тим, мають місце й ті форми, що не завжди використовуються в практиці інших ВНЗ. Це, наприклад, учнівські турніри з права, економіки та іноземних мов, школа лідерства для старшокласників, керівництво підготовкою науково-дослідних робіт школярів, які готуються в межах Малої академії наук, робота лекторію з проблем освіти, участь у «пікніках науки», «ночі науки» для школярів тощо.

На формування контингенту студентів працює модель неперервної освіти, що реалізується на рівнях дошкільної, шкільної, вищої (зокрема додаткової освіти/спеціальності за вибором студентів), післядипломної освіти та аспірантури.

У профорієнтаційних цілях реалізується проект «Медаліст» (суть якого полягає у встановленні безпосередніх контактів з усіма кандидатами на отримання медалі у поточному навчальному році); до навчання на пільгових умовах залучаються не лише власники медалей і дипломів з відзнакою (для випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації), а й переможці олімпіад і турнірів з предметів, що є фаховими для ХГУ «НУА».

Набір на перший курс за напрямом підготовки «Соціологія» має такі основні складові: випускники Центру довузівської підготовки; спеціалізованої

випускники економіко-правової школи, що входить до складу НУА (близько 10% від випуску школи вступає до ХГУ «НУА»); першокурсники, які вступають до університету під час активної вступної кампанії. Профорієнтаційна робота з набору на цей напрям підготовки спрямована на залучення до навчання професійно-орієнтованої молоді, яка протягом року бере участь у Школі лідерства, професійно-діагностичних тренінгах, проекті «Медаліст». Як результат, у наборі 2013, 2014 років є медалісти, переможці предметних олімпіад і турнірів різного рівня.

Значну роль у формуванні контингенту студентів відіграє модель підтримки зв'язків з випускниками різних освітніх рівнів, що сприяє приходу до НУА їх дітей.

Зниження чисельності контингенту студентів на рівні бакалаврату в 2015 році можна пояснити загальною демографічною ситуацією; економічною кризою, що відбилася на платоспроможності сімей потенційних студентів; значним збільшенням можливостей отримання освіти за кордоном; системою прийому абітурієнтів, що надає суттєві переваги ВНЗ з навчанням за кошти держбюджету.

Проте, ця ситуація компенсується при формуванні контингенту на рівні «магістр».

Завдяки системній та якісній роботі зі студентським контингентом протягом бакалаврської підготовки університет щорічно має конкурс щодо вступу на навчання до магістратури, який сягає 1,6-3,0 заяви на одне місце на денну форму навчання.

Динаміку розвитку студентського контингенту наведено в табл. 3–5.

Формування контингенту Центру післядипломної освіти відбувається шляхом залучення до навчання випускників НУА інших спеціальностей та спеціалістів підприємств міста. Динаміку розвитку студентського контингенту наведено в табл. 6.

Табл. 3

**ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за напрямом підготовки 6.030101 «Соціологія»**

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	20	50	20	50	20	50
2.	Прийнято на перший курс	19	16	11	11	1	2
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	7,7	0,4	3,5	0,2	1,5	0,1

Табл. 4

**ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)»**

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	15	40	15	40	15	40
2.	Прийнято	2	18	-	8	4	8
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	0,1	0,5	0	0,2	0,3	0,2

Табл. 5

**ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
за спеціальністю 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)»**

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	5	10	5	10	5	10
2.	Прийнято	5	3	5	10	5	8
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	1.6	0.2	3.0	1,0	2.4	0,8

Табл. 6

**ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ
перепідготовки спеціалістів за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за
видами діяльності)»**

№ п/п	Назва показника	Роки					
		2013 рік		2014 рік		2015 рік	
		денна	заочна	денна	заочна	денна	заочна
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ліцензований обсяг прийому	25	25	25	25	25	25
2.	Прийнято	6	-	7	-	3	-
3.	Подано заяв на 1 ліцензійне місце	0,3	-	0,3	-	0,1	-

Загалом система профорієнтаційної роботи дозволяє мати якісний контингент студентів, які мотивовані на навчання саме в ХГУ «НУА» та приймають ті правила корпоративної культури, що існують у навчальному закладі.

Запровадження у 2008 році зовнішнього незалежного оцінювання суттєво систему формування контингенту не змінило. Крім стаціонарних форм

підготовки до якісного навчання у ВНЗ, додалися тренінгові заняття, спрямовані винятково на підготовку до успішного проходження ЗНО.

Експертна комісія визначає, що формування контингенту студентів проводиться відповідно до встановлених вимог з дотриманням ліцензійного обсягу, та вважає за доцільне звернути увагу на подальше розширення способів формування контингенту відповідно до умов, що існують на ринках освітніх послуг і праці.

3. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

При розробці цілей освітньої та професійної підготовки, змісту освіти, місця фахівця в структурі господарства держави, вимог до його компетентності, ХГУ «НУА» керуються галузевими стандартами вищої освіти України: освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра, спеціаліста та магістра напряму/спеціальності «Соціологія» та розробленими навчальним закладом освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) (обговорені та ухвалені Вченою радою ХГУ «НУА» від 25.05.2015) для набору 2015 року.

Крім цього, з напрямку підготовки 6.030101 «Соціологія» (на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719) та спеціальності 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» з урахуванням вимог наказу Міністерства освіти і науки України № 642 від 09.07.2009 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента» та наказу Міністерства освіти і науки України № 47 від 26.01.2015 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» розроблено навчальні плани на 2015/16 навчальний рік. Усі навчальні дисципліни, які включено до навчального плану, повністю забезпечено програмами та робочими програмами навчальних дисциплін згідно з рекомендаціями МОН України про порядок підготовки та проведення процедури акредитації у вищих навчальних закладах України.

Основною специфікою підготовки фахівців у НУА є сильна проактивна соціогуманітарна модель, спрямована на формування цінностей соціальної солідарності, соціальної участі, соціальної відповідальності, творчості. Складовими моделі є як аудиторна, так і різноманітна позааудиторна робота зі студентами (волонтерська діяльність, шефська робота, конкурс «Історія моєї сім'ї», акції «Дорослі – дітям», «Пошана та турбота», соціальний проект «Турбота» тощо).

Значний акцент у змісті підготовки фахівців зроблено на її практичну складову (дисципліни професійного спрямування, неперервна практика з першого до шостого курсу, організація планування кар'єри студентів, спеціальні тренінги, зустрічі-семінари з роботодавцями).

У навчальному процесі, відповідно до існуючих вимог, послідовно реалізуються принципи неперервної інформаційної, економічної, мовної

підготовки студентів. Ведеться поглиблена підготовка з психології. Посилена психологічна та мовна підготовка забезпечує формування здатностей (компетентностей) випускників працювати в різних сферах соціального менеджменту (робота з персоналом організацій, побудова внутрішньоорганізаційних відносин, конструювання іміджу організацій, робота з громадськістю тощо).

Наказом Міністерства освіти і науки України (наказ № 39 від 13.02.1997) ХГУ «НУА» було затверджено як експериментальний майданчик щодо розробки концептуальних засад і моделі безперервної інноваційної гуманітарної освіти та виховання, а у 2002, 2007 та 2012 роках цей статус продовжено наказами Міністерства освіти і науки України «Про продовження педагогічного експерименту щодо відпрацювання інноваційної моделі безперервної освіти на базі ХГУ «НУА» № 584 від 16.10.2002, № 382 від 14.05.2007 та № 884 від 02.08.2012. Цей експеримент надає можливість реалізувати на практиці концепцію та програму безперервної освіти. Підсумки вісімнадцятирічного досвіду впровадження експерименту свідчать про високу його ефективність, що виявляється в якості підготовки випускників, які користуються високим попитом на ринку праці в регіоні та в Україні загалом.

Комісія встановила, що за основними ознаками (відповідність ОКХ та ОПШ, навчальних планів чинним державним стандартам та вимогам; відповідність рівня підготовки та реагування на особливості та потреби регіону; якість вивчення інформатики, іноземної мови та ін.) зміст підготовки фахівців у ХГУ «НУА» збігається з вимогами сучасного суспільства, зокрема потребами формування його солідаризованого типу в Україні, вимогами сучасного ринку праці й відповідає вимогам МОН України до навчальних закладів IV рівня акредитації.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Експертною комісією встановлено, що в основу організації навчального процесу в університеті покладено Закон України «Про вищу освіту», Концепцію освітньої діяльності ХГУ «НУА», у якій визначено основні завдання та перспективи навчально-виховного процесу.

Організація навчального процесу визначається робочим навчальним планом, графіком навчального процесу та розкладом занять за відповідними формами навчання, а також відповідним програмно-методичним забезпеченням. Аналіз поданих документів і матеріалів показав наявність усіх необхідних нормативних та інших документів.

Методична робота щодо підготовки бакалаврів спрямована на забезпечення студентів методичними матеріалами, що сприятимуть формуванню в них навичок навчання, роботи з літературою, виконання самостійних завдань (наприклад, Курс лекцій з соціології освіти : навч.

посібник для студентів ВНЗ / Нар. укр. акад. ; під заг. ред. В.І. Астахової. – 3-є вид., перероб. і доп.– Х. : Вид-во НУА, 2014. – 612 с.; Історія соціології. Соціологічна думка в Україні : метод. рекомендації для студентів, що навчаються за напрямом підготовки 6.030101 – Соціологія (заоч.-дистанц. форма навчання) / Нар. укр. акад., [каф. соціології ; авт.-укл. К. В. Батаєва]. – Харків. : Вид-во НУА, 2013. – 108 с.; Інформатика та АРМ соціолога : метод. рек. для студ. 3 курсу, які навчаються за напрямом підготов. 6.030101 – Соціологія (заоч.-дистанц. форма навчання) / Нар. укр. акад., [каф. соціології ; авт.-упоряд. О. С. Овакімян]. – Харків : Вид-во НУА, 2014. – 24 с.; «Соціологія сім'ї і шлюбу» – Соціологія сім'ї і шлюбу : метод. рек. для студентів факультету «Соціальний менеджмент», які навчаються за напрямом підготов. 6.030101 – Соціологія / Нар. укр. акад., [каф. соціології ; авт.-упоряд. Т. В. Зверко]. – Харків : Вид-во НУА, 2015. – 36 с. та інші).

Методична робота щодо підготовки спеціалістів спрямована на розвиток навичок та компетентностей професійного спрямування (Комплексна програма неперервної практичної підготовки студентів НУА на 2011-2015 рр.; програма виробничої практики й методичні рекомендації: для студентів 5, 6 курсу факультету «Соціальний менеджмент»).

Методична робота щодо підготовки магістрів спрямована на розвиток науково-дослідних і педагогічних вмінь та навичок, які містять інноваційні науково-дослідницькі індивідуальні завдання згідно з тематикою дослідження, що орієнтують студентів на використання новітньої навчальної та наукової літератури.

Для методичного супроводу підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів використовується мультимедійне обладнання. Особлива увага приділяється методичному забезпеченню слухачів, які отримують перепідготовку за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)».

Управління та контроль за якістю навчально-виховного процесу в ХГУ «НУА» здійснюють проректор з навчально-методичної роботи, працівники навчального відділу, декани факультетів і завідувачі кафедрами. Питання організації та змісту навчально-методичної роботи розглядаються на засіданнях Вченої Ради ХГУ «НУА», ректоратах, нарадах завідувачів кафедр, радах факультетів та засіданнях кафедр.

З метою підвищення якості методичної роботи в ХГУ «НУА» створено Науково-методичну раду у складі 15 кращих викладачів-методистів ВНЗ, які працюють над аналізом стану якості викладання, розробляють методичні вказівки щодо його удосконалення, оцінюють якість методичних видань ХГУ «НУА», вивчають стан забезпеченості студентів навчальною та методичною літературою й розробляють рекомендації з поповнення літературою навчального фонду, узагальнюють досвід праці професорсько-викладацького складу з питань методики викладання та впровадження нових методик сучасних технологій навчання. Окрім того, НМР організує роботу з підготовки

й проведення міжкафедральних методичних і методологічних семінарів для забезпечення всіх форм підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, забезпечує систематичний контроль за методичною роботою, що проводиться на кафедрах.

В університеті функціонує навчальний відділ, який забезпечує координацію науково-методичної та навчальної роботи кафедр, здійснює організаційно-методичну роботу із забезпечення навчального процесу, координує діяльність методистів кафедр, контролює ведення кафедральної документації, проводить її періодичний аналіз, перевіряє комплектацію навчально-методичної документації кафедр, програмне й навчально-методичне забезпечення навчального процесу, контролює виконання робочих навчальних планів та робочих програм дисциплін у повному обсязі.

В університеті щорічно проводяться загальноакадемічні методичні та методологічні семінари (методологічний семінар «Сучасні технології навчання і потенційні можливості педагога» – грудень 2011 р.; методологічний семінар «Викладач як ключовий суб'єкт реалізації інновацій в освіті» – грудень 2012 р.; методологічний семінар «Наукові школи НУА: стан та шляхи оптимізації діяльності» – січень 2014 р., методологічний семінар «Методика використання інтегрованих навчальних програм в навчальному процесі» – листопад 2014 р.); міжкафедральні методичні та методологічні семінари факультету «Соціальний менеджмент»: «Зміна суспільства через зміну освіти» (квітень 2013 р.); «Навчання в умовах масовізації вищої освіти» (квітень 2014 р.); «Проблеми поточного, рубіжного та підсумкового контролю» (жовтень 2015 р.) та інші; методичні та методологічні семінари кафедри соціології: «Роль PR-технологій у формуванні іміджу вищого навчального закладу» (листопад 2011 р.); «Роль освіти у формуванні крос-культурної комунікації» (квітень 2012 р.); «Технології управління персоналом у формуванні та розвитку людського капіталу організації» (лютий 2014 р.); «Соціальне партнерство бізнес-суспільства та вишів: сучасні виклики» (жовтень 2014); «Неперервна освіта як фактор успішності молодого спеціаліста в сучасних умовах» (червень 2015 р.) та інші).

Є затверджений ректором графік навчального процесу (у навчальному відділі, у деканаті, на кожній кафедрі, інформаційних стендах, у локальній університетській мережі та на сайті) та розклад занять, що відповідають усім необхідним нормам та вимогам і є незмінними протягом семестру. Контроль за 100% дотриманням розкладу веде навчальний відділ та деканати факультетів. Питання навчальної дисципліни студентів, дотримання розкладу, відвідування студентами навчальних занять – предмет постійної уваги і контролю (про що свідчать відповідні матеріали засідань кафедр, нарад завідувачів кафедр та засідань ректорату).

Усі навчальні дисципліни, що викладаються в університеті за напрямом підготовки/спеціальністю 6.030101, 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», забезпечено навчально-методичними комплексами дисциплін (НМКД), які розроблено й постійно оновлюються відповідно до

рекомендацій МОН України. Вони містять витяг з навчального плану, програму та робочу програму, конспекти та мультимедійні презентації лекцій, плани семінарських занять та індивідуальної роботи студентів, тести, контрольні завдання, методичні матеріали для проведення іспиту або заліку, тематику курсових робіт та методичні вказівки до їх виконання, тематику дипломних робіт спеціалістів і магістрів та методичні вказівки до їх виконання, програми безперервної практичної підготовки студентів та методичні вказівки до їх виконання.

Рівень забезпеченості методичними розробками навчальних дисциплін становить 100%. При цьому тексти та мультимедійні презентації лекцій, плани семінарських занять та індивідуальної роботи студентів, тести, методичні вказівки до виконання курсових, дипломних робіт та проведення виробничої і переддипломної практики розроблено як у паперовому, так і в електронному варіантах і передано до бібліотеки й викладено в локальну комп'ютерну університетську мережу для вільного користування студентами. Особливо така форма методичного забезпечення затребувана при перепідготовці спеціалістів за спеціальністю 7. 03010101 «Соціологія (за видами діяльності)».

У навчальний процес ХГУ «НУА» постійно впроваджуються та відпрацьовуються інноваційні методики, удосконалюються форми та зміст індивідуальної роботи з різними категоріями студентів в умовах скорочення аудиторного навантаження, проводяться педагогічні майстерні, здійснюється тематичне та контрольне взаємовідвідування занять, упроваджуються нові форми роботи школи молодих викладачів.

При підготовці фахівців за спеціальністю, що акредитується, викладання дисциплін професійної підготовки здійснюється з активним використанням сучасних технологій. Зокрема, комісія відзначає наявність як загальних, так і спеціальних прикладних програм для викладання професійно-орієнтованих і фахових дисциплін, наприклад, програма статистичного аналізу даних ОСА, а також програмно-аналітичні комплекси «Радник з кадрів», «Delta-персонал», «Прийоми менеджменту». Пакети прикладних програм відповідають сучасним вимогам щодо використання інформаційних технологій у навчальному процесі та підготовки фахівців даного напрямку.

Згідно з навчальними планами підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів спеціальності «Соціологія» передбачено, що на підвищення фахового рівня підготовки студентів спрямована науково-дослідна робота, яка є обов'язковою практично для кожного студента. Науково-дослідна робота студентів здійснюється у формі індивідуального завдання з подальшою участю в студентських наукових конференціях та конкурсах студентських наукових робіт різного рівня.

Комісія відзначає системну роботу з доведення до керівного й викладацького складу законодавчих і нормативних документів. Необхідні матеріали й документи фіксуються відповідно до вимог у загальному відділі навчального закладу, передаються для вивчення та виконання у відповідні

підрозділи та керівникам. Ведеться контроль за їх своєчасним виконанням. Ознайомлення з базовими документами та нормативами забезпечується на засіданнях Вченої ради, нарадах завідувачів кафедрями. Ведеться контроль за виконанням рішень керівних органів і завдань, що мають обов'язковий характер.

Постійно здійснюється робота з оновлення методичного забезпечення навчальних курсів, зокрема базовими підручниками (перш за все, виданнями, які готують провідні соціологічні ВНЗ України та Харкова, наприклад: Култаєва М. Д. Європейська теоретична соціологія ХХ-ХХІ століття : навч. посіб. / М. Д. Култаєва, О. І. Навроцький, І. І. Шеремет ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : [ХНУ ім. В.Н. Каразіна], 2013. - 371 с.; Лукашевич М. П. Соціологія масової комунікації : підручник / М. П. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор. Київ : Знання, 2015. – 530 с.; Лукашевич М. П. Соціологія сім'ї : підручник / М. П. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор. - К. : Знання, 2013. - 223 с.; Хижняк А. В. Лабиринты толерантности : монографія / А. В. Хижняк ; Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина. - Харьков : [Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина], 2014. - 159 с. : табл. - Библиогр.: с. 136-152 (225 назв.).

В університеті за період з 2011 року гриф МОНУ отримали 30 навчальних посібників. Крім того, за 2014 рік в ХГУ «НУА» було видано 165 найменувань підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій та інших матеріалів загальним обсягом 580,03 друкованих аркушів, зокрема кафедрою соціології – 29 найменувань загальним обсягом 105,92 друкованих аркушів.

Велику частину методичного супроводження навчального процесу становлять підручники та навчальні посібники, підготовлені в електронному варіанті. Така електронна підтримка навчального процесу постійно оновлюється. Функціонує спеціальна комплексна програма «Електронний підручник», відповідно до якої ведеться планова підготовка матеріалів в електронному форматі.

Організація навчального процесу та його методичне забезпечення відповідають вимогам «Положення про акредитацію» та наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу».

Організація практичної підготовки регламентується «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим Наказом Міністерства освіти та науки України від 8 квітня 1993 року № 93, та Положенням про проведення практики студентів ХГУ «НУА» від 27 квітня 2010 року. Навчальний заклад має «Комплексну програму безперервної практичної підготовки студентів», яка є основою організації всіх видів практик, які ВНЗ забезпечує протягом усіх років навчання (від ознайомчої на молодших курсах до виробничої та переддипломної на старших курсах).

Інформація про бази практики, наявні контакти з роботодавцями та бізнес-спільнотою наведено в матеріалах самоаналізу, відповідають реальній ситуації та підтверджують ретельну увагу керівництва ВНЗ та факультету до якісної організації практичної складової в підготовці майбутніх соціологів. Випускова кафедра проводить значну роботу з удосконалення методичного забезпечення безперервної практичної підготовки студентів. Рівень і якість методичних матеріалів відповідає вимогам державних стандартів та навчальним планам спеціальності, що акредитується.

Підготовка дипломних робіт спеціалістів і магістрів забезпечена методичними рекомендаціями щодо виконання дипломних робіт: для студентів усіх форм навчання спеціальності 7.03010101, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», які підготовлено кафедрою соціології та відповідають вимогам вищої школи.

Експертна комісія перевірила наявне методичне забезпечення курсових робіт бакалаврів, дипломних робіт спеціалістів і магістрів, проведення безперервної практичної підготовки студентів та відзначає, що воно повністю відповідає вимогам вищої школи.

5. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Кадрове забезпечення навчального процесу зі спеціальності «Соціологія» відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (ст. 35, 53-54), «Положенню про акредитацію вищих навчальних закладів» та наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 «Про затвердження державних вимог до акредитації напрямів підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу». Перш за все вимогам, що стосуються якості кадрового потенціалу.

Кадрова робота ведеться відповідно до довгострокової комплексної програми «Кадри», що затверджена Вченою радою в 1996 р. і оновлена в 2014 р. Програма регламентує роботу з підготовки та використання керівних і педагогічних кадрів. Є «Резерв на заміщення керівних посад» (затверджується ректором щороку на початку календарного року), відповідно до якого здійснюються кадрові перестанови та готується резерв кадрів. Постійно проводяться курси підвищення кваліфікації викладачів з методики використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі, удосконалення володінням державною мовою та вивчення іноземних мов, за спеціалізацією підготовки – соціологія управління (відповідні сертифікати знаходяться в особових справах викладачів у Центрі по роботі з персоналом).

За період, що пройшов з часу попередньої акредитації спеціальності «Соціологія», не відбулося суттєвих змін професорсько-викладацького складу. Підготовку за фахом «Соціологія» забезпечують 48 викладачів: 41 (85%) штатний викладач та 7 (15%) сумісників. Кількість викладачів, які мають науковий ступінь, складає 38 (79%) осіб. Серед них: докторів наук, професорів

7 (14,5%), кандидатів наук, доцентів 31 (64,5%). Доля викладачів випускової кафедри соціології, які мають науковий ступінь, складає 100%.

Навчальний процес підготовки бакалаврів напряму підготовки «Соціологія» забезпечують 29 викладачів. Серед них: докторів наук, професорів 4 (13,8%), докторів наук, доцентів 1 (3,4%), кандидатів наук, доцентів 17 (58,7%), кандидатів наук 3 (10,3%), викладачів без вченого ступеня 4 (13,7%). З 29 викладачів 4 (13,7%) особи є сумісниками. Доля викладачів, що мають науковий ступінь, складає 89,6%.

Навчальний процес підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» здійснюють 12 викладачів. Серед них: докторів наук, професорів 2 (16,7%), докторів наук, доцентів 1 (8,3%), кандидатів наук, доцентів 7 (58,3%), кандидатів наук 2 (16,7%). З 12 викладачів 3 (25%) особи є сумісниками. Доля викладачів, що мають науковий ступінь, складає 100%.

Безпосередньо підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» здійснюють 9 викладачів. Серед них: докторів наук, професорів 2 (22,2%), докторів наук, доцентів 1 (11,1%), кандидатів наук, доцентів 4 (44,5%), кандидатів наук 1 (11,1%), викладачів без вченого ступеня 1 (11,1%). З 9 викладачів 2 (22,2%) особи є сумісниками. Доля викладачів, що мають науковий ступінь, складає 88,8%.

Навчальний процес перепідготовки фахівців за спеціальністю «Соціологія» забезпечують 19 викладачів. Серед них: докторів наук, професорів 2 (10,4%), докторів наук, доцентів 1 (5,3%), кандидатів наук, доцентів 12 (%), кандидатів наук 3 (%), викладачів без вченого ступеня 1 (5,2%). З 19 викладачів 4 (20,8%) особи є сумісниками. Доля викладачів, що мають науковий ступінь, складає 94,7%.

Для забезпечення викладання навчальних дисциплін і керівництва дипломними роботами магістрів і спеціалістів додатково залучаються на умовах внутрішнього сумісництва викладачі кафедри філософії та гуманітарних дисциплін ХГУ «НУА» (доктор соціологічних наук, проф. Подольська Є. А.), а також провідні фахівці-практики, серед яких Топчій Т. В., кандидат соціологічних наук, голова Фрунзенської райдержадміністрації м. Харкова, Недогонов Д. В., кандидат соціологічних наук, директор з персоналу ЗАТ «Саяни».

Випускову кафедру очолює досвідчений фахівець, доктор соціологічних наук (диплом ДД 007438), професор (атестат 12ПР № 003369) Михайльова Катерина Геннадіївна (1972 року народження), випускниця Харківського державного університету 1994 р. (нині Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна). Докторську дисертацію захистила у 2008 р. у ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Має понад 270 наукових та науково-методичних публікацій, у т. ч. 2 одноосібні, 4 за загальною редакцією та 20 розділів у колективних монографіях (з них 14 – за спеціальністю «Соціологія», у тому числі: «Безперервна освіта в контексті освітніх реформ в Україні», «Глобальні проблеми людства як фактор трансформації освітніх систем», «Студент XXI

ст.: соціальний портрет на тлі суспільних трансформацій»), «Інтелектуальна еліта в матриці сучасних соціальних змін», «Університет в умовах сучасності: сила традицій перед викликами майбутнього», один електронний підручник. Михайльова К. Г. здійснює керівництво науковою школою «Простір соціальних можливостей у когнітивній ситуації суспільства знання». Під її керівництвом захищено 6 кандидатських дисертацій зі спеціальності 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології.

На випусковій кафедрі з часу її заснування працює доктор історичних наук, професор Астахова В. І. (автор більше 700 наукових та науково-методичних публікацій, засновник та керівник наукової школи «Формування інтелектуального потенціалу суспільства на межі століть»).

З 2005 року в НУА працює доктор соціологічних наук, професор Подольська Є.А. (автор 12 посібників та 22 навчальних посібників, понад 40 навчально-методичних видань, у тому числі – із грифом Міністерства освіти і науки України). Під керівництвом проф. Подольської Є. А. захищено 17 кандидатських и 1 докторська дисертації.

Серед провідних викладачів кафедри – доктор філософських наук, доцент Батаєва К. В., кандидат соціологічних наук, доцент Нечитайло І. С., кандидат соціологічних наук, доцент Зверко Т. В., кандидат соціологічних наук, доцент Овакімян О. С. та інші. За своїми об'єктивними показниками та динамікою розвитку кафедра відповідає вимогам випускової та є своєрідним лідером факультету.

Стабільною залишається кількість випускників, які продовжують навчання в аспірантурі. Аспірантура з соціологічних спеціальностей у листопаді 2015 р. налічує 15 осіб. Щороку в її складі до 70% – випускники факультету «Соціальний менеджмент». Досить стабільним залишається показник середнього віку викладачів, що забезпечують підготовку зі спеціальності, та тих, які мають наукові ступені та звання. Загалом середній показник віку дорівнює 51 рік, серед яких для кандидатів наук – 48 років та докторів наук – 50 років.

Відбір в аспірантуру, контроль та організаційна робота з підготовки науково-педагогічних кадрів забезпечується проректором з НДР та відділом науково-дослідної роботи. На кафедрі соціології щороку з соціологічних спеціальностей захищається 1-2 кандидатських дисертацій (у 2014/2015 навчальному році – захищені одна кандидатська та одна докторська дисертації).

100% викладачів підвищують кваліфікацію не менше, ніж 1 раз у три роки. Основні форми підвищення кваліфікації – науково-педагогічні стажування на профільних кафедрах провідних ВНЗ України, перш за всех: Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (відповідно до угоди про співпрацю між ХНУ та ХГУ «НУА»), Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди (угода), Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (угода). Серед інших форм – участь у літній школі для викладачів соціології «Глобальні

контексти української соціології: вивчати і навчати» (червень, 2014); Всеукраїнській школі-семінарі викладачів соціогуманітарних дисциплін «Україна у дзеркалі соціології: дослідження часів незалежності» (за проектом САУ, жовтень 2015) та інших.

Викладачі факультету «Соціальний менеджмент» упроваджують у навчальний процес навчальні дисципліни, що відповідають сучасним європейським стандартам та вимогам: «Соціально-економічні основи управління персоналом», «Тренінг прийняття управлінських рішень», «Соціальний та політичний маркетинг» та інше.

Високий рівень професійної підготовки викладачів випускової кафедри сприяє достатньому засвоєнню студентами навчального матеріалу, що надає їм змогу перемагати та ставати призерами Всеукраїнських олімпіад і конкурсів зі спеціальності та інших наукових конкурсів, олімпіад та форумів (Тарасенко Т. (2011), Михайльова А. (2013) – 3 місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт із соціології; Додух А., Медведєва Д., Домбровська К., Момон Ю. – 1, 2, 3 місця на регіональному конкурсі студентських наукових робіт із соціально-гуманітарних дисциплін та інші).

Колектив кафедри здійснює творче наукове співробітництво з кафедрами соціології ХНУ ім. В.Н. Каразіна, НТУ «ХП», Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, Дніпропетровського національного університету, з департаментом науки і освіти, управлінням у справах сім'ї та молоді Харківської обласної державної адміністрації, управлінням праці та соціального захисту міської ради та ін.

Узагальнення та аналіз інформації щодо кількісних та якісних характеристик науково-педагогічних працівників кафедри соціології ХГУ «НУА», наведеної в матеріалах самоаналізу, свідчить про її достовірність і відповідність вимогам МОН України щодо кадрового забезпечення навчального процесу. На кафедрі соціології дотримуються вимог щодо надання лекційного навантаження професорам, докторам наук та доцентам, кандидатам наук. Кадровий потенціал повністю відповідає вимогам: навчальний процес забезпечують 3 доктори і 10 кандидатів наук, що складає 100% викладацького складу, здатного забезпечувати підготовку зі спеціальності «Соціологія» всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Науково-дослідній роботі в ХГУ «НУА» та зокрема на факультеті «Соціальний менеджмент», що забезпечує підготовку зі спеціальності «Соціологія» за ОКР бакалавра, спеціаліста, магістра приділяється значна увага.

Організаційну діяльність з науково-дослідної роботи забезпечує проректор з НДР, відділ НДР, заступник завідувача кафедри з науково-

дослідної роботи. Активно функціонують Студентське наукове товариство, яке має свої осередки на кожному курсі, та Асоціація молодих учених, що веде плідну науково-дослідну та організаційну діяльність. Науково-дослідні здобутки впроваджуються у навчальний процес (результати докторських та кандидатських досліджень використовуються у лекційних та на практичних заняттях, у тому числі у формі кейсів; дані соціологічних досліджень, проведених лабораторією проблем вищої школи, складають певну частку навчального матеріалу). Залучення студентів до виконання НДР сприяє розвитку професійних умінь та навичок, а також науково-дослідних компетентностей. Наукова проблематика університету та кафедри відображається у тематиці курсових та дипломних робіт та значною мірою відповідає запитам потенційних роботодавців.

Науково-дослідна робота за напрямом «Соціологія» здійснюється в межах перспективного плану НДР на 2006–2020 рр. (затверджений Вченою радою), цільовою комплексною темою якого є «Формування інтелектуального потенціалу суспільства в умовах сучасних соціальних трансформацій» (ДР № 0111U000011). Тема реалізується за кількома дослідницькими напрямками, серед яких три безпосередньо виконуються викладачами, науковцями, аспірантами та студентами за напрямом «Соціологія»: «Формування громадянської відповідальності особистості в процесі навчання та виховання», «Безперервна освіта в умовах глобалізації», «Простір соціальних можливостей в когнітивній ситуації суспільства знання».

На факультеті «Соціальний менеджмент» розвивається наукова школа з соціології, філософії та історії освіти (доктор історичних наук, професор Астахова В. І., доктор соціологічних наук, професор Михайльова К. Г.; доктор соціологічних наук, професор Подольська Є. А., доктор історичних наук, професор Астахова К. В.). У 2000 році відкрито дослідну лабораторію з проблем вищої школи, яка досліджує різні аспекти вищої освіти, що вимірюються в соціологічних параметрах, проводить щорічний моніторинг результатів експерименту з безперервної освіти в НУА, внутрішньо академічні дослідження «Викладач очима студентів».

Здійснюється співпраця з науково-виробничими та виробничими об'єднаннями, організаціями, органами державного управління, з якими кафедра соціології розробляє госпдоговірну тематику. Зокрема у 2014-2015 рр. проведені соціологічні дослідження з проблем оптимізації змін у системі освіти (2015); «Особливості молодіжного волонтерства в Харківському регіоні» (2014) (за замовленням Харківської громадської організації «Ми не байдужі», «Громадянські позиції студентства та молоді Харківського регіону» (2014) (за замовленням Харківської обласної державної адміністрації).

Факультет «Соціальний менеджмент» розвиває міжнародну академічну співпрацю, зокрема з провідними навчальними закладами Польщі, Туреччини, США, Швеції, Греції (підписано та реалізуються відповідні угоди про співпрацю). Останні п'ять років викладачі плідно працюють над спільними

дослідженнями з інститутом соціології Щецинського університету. Існує успішна грантова історія. Тільки у 2014 році отримано 7 грантів від міжнародних фондів і програм, серед яких такі, як німецький фонд «Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє», БО «Міжнародний благодійний фонд Гарних справ» та ін. Результати наукових досліджень відображені у 17 публікаціях.

Багато уваги приділяється розвитку студентської наукової діяльності: працюють наукові гуртки, проблемні групи, щороку проводяться Міжнародна студентська конференція з сучасних питань розвитку суспільства, освіти, питань євроінтеграції, факультетські та кафедральні конференції та семінари з актуальних проблем сучасності, готуються виступи на студентських наукових форумах у вищих навчальних закладах України. Усі ці конференції супроводжуються виданням матеріалів. Щороку студенти-соціологи посідають призові місця на міському, регіональному конкурсах студентських наукових робіт. Є значні успіхи в різних конкурсах і проектах загальноукраїнського рівня, зокрема, у Міжнародному конкурсі студентських рекламних і PR-проектів «Золотий компас» у 2014 та 2015 рр. командами студентів факультету «Соціальний менеджмент» посіли третє та друге (відповідно) призові місця.

Слід відзначити ретельну роботу факультету з молодими науковцями. Проводиться системна діяльність щодо їх залучення до навчання в аспірантурі, планується індивідуальне професійне та кар'єрне зростання (у межах затвердженої Вченою радою спеціальної комплексної програми «Індивідуальне планування кар'єри молодих викладачів»).

У науково-дослідній роботі та діяльності міжнародного спрямування існує системність та планомірність. Робота ведеться відповідно до концепції розвитку навчального закладу та вимог, що висуває ДАК України до навчальних закладів, що забезпечують підготовку магістрів. Ефективно проводиться робота з підготовки науково-педагогічних кадрів. ВНЗ забезпечує ретельний контроль за роботою аспірантури та підготовкою докторських досліджень. За період, що пройшов з попередньої акредитації, захищено докторську дисертацію Батаєвою К. В. (спецрада ХНУ ім. В. Н. Каразіна). Активно ведеться робота над 2 докторськими дисертаціями. За останні 5 років захищено 4 кандидатських дисертації із соціологічних наук, готуються до захисту ще 2 аспіранти. На стадії завершення перебувають ще дві роботи на здобуття наукового ступеня кандидата соціологічних наук. Подано на експертизу до спеціалізованої вченої ради роботу кандидата соціологічних наук, доцента Нечитайло І. С. Захист цієї докторської дисертації планується у 2016 році.

Спираючись на матеріали самоаналізу, звіти з науково-дослідної роботи, аналіз видавничої діяльності ВНЗ (перш за все, наукову та науково-методичну літератури), переліки науково-дослідних конференцій, які ініціює та проводить навчальний заклад (та кафедра соціології зокрема) можна зробити висновок про повну відповідність науково-дослідної роботи та діяльності з розвитку міжнародних зв'язків вимогам

«Положення про акредитацію» та нормам, які диктує сучасний ринок праці.

7. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Навчальні корпуси ХГУ «НУА» розміщуються в центрі м. Харкова по вул. Лермонтовській, 27. Більшість загальної площі є власністю НУА (7741,4 кв. м), решта (5509,02 кв. м) – у довгостроковій (до 2020 року) оренді з правом подальшої пролонгації договору.

ХГУ «НУА» має всі необхідні споруди та приміщення, що потрібні для повноцінної організації навчального процесу, а саме Центр науково-гуманітарної інформації (бібліотеку) з фондом понад 165 тис. примірників наукової та методичної літератури. У його складі 8 бібліотек, читальний зал, сховища та приміщення для організації роботи цього напрямку (відділ комплектування, довідково-бібліографічний відділ). Автоматизовані робочі місця для студентів у читальному залі мають вихід до внутрішньоуніверситетського електронного каталогу бібліотеки та мережі Інтернет (власна база ґрунтується на високоякісному бездротовому зв'язку та за допомогою оптоволоконної мережі) та супутникового зв'язку. Аудиторний фонд для навчання студентів складає 19 аудиторій (з них – 4 комп'ютерні та 4 – мультимедійні).

Студенти факультету мають можливість використовувати актовий та спортивний зали, зал тренажерів та гімнастичний зал, спортмайданчик. У власності Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» медична служба, яка має самостійні приміщення (4), сучасну апаратуру та обладнання; стоматологічний, фізіотерапевтичний та маніпуляційний кабінети. Укладено договір з міською студентською лікарнею, де обслуговуються викладачі та студенти. Функціонують їдальня на 120 місць, три буфети, кафе.

ХГУ «НУА» орендує чотири гуртожитки на умовах довгострокової оренди. У двох із них проведено капітальний ремонт. Місця для проживання надаються за потребою. На теперішній час у гуртожитках мешкає 15% студентів факультету.

Власна комп'ютерна база ХГУ «НУА» становить 238 ПК. Співвідношення ПК/студент відповідає існуючим нормам і становить 13,6 ПК на 100 осіб (при нормативі 12 ПК). Більшість навчальних приміщень забезпечені доступом до мережі Інтернет з використанням Wi-Fi.

З квітня 2015 року між ХГУ «НУА» та товариством «Софтлайн Груп Україна» підписано угоду на програму ліцензування Enrollment for Education Solution. Програма ліцензування дає змогу забезпечити ліцензіями на продукти Microsoft весь парк ПК навчального закладу.

Комп'ютерний парк цілком дозволяє проводити якісну інформаційну підготовку, що повністю відповідає вимогам навчальних планів, потребам сучасного ринку праці та акредитації. В навчально-виховному процесі активно використовується мультимедійна техніка, якою обладнано конференц-зал, актовий зал, музей, читальний зал ЦНГІ та ще вісім навчальних аудиторій.

Центр науково-гуманітарної інформації повністю забезпечує інформаційно-бібліотечне супроводження навчально-виховної та науково-дослідної діяльності навчального закладу.

Для оптимального розв'язання завдань обслуговування читачів в ЦНГІ працює автоматизована інформаційно-бібліотечна система IRBIS, до складу якої на сьогодні включено 35 ПК (з яких – 20 – читацькі з доступом в академічну мережу та мережу INTERNET) та 2 сервери, що надає можливість повної автоматизації бібліотечних процесів. Електронний каталог, який з 1998 року активізований в INTERNET налічує 229 743 записів, у тому числі: книг – 48 932 записів, електронна картотека статей – 160 968 записів, база даних «Праці вчених ХГУ «НУА» – 18 332 записів, бази даних повнотекстових документів: наукового та навчального спрямування – 1 176 записів, художньої літератури – 335 записів.

У ЦНГІ розпочато роботу з формування електронної бібліотеки видань академії в INTERNET: з січня 2011 р. ХГУ «НУА» зареєстровано в міжнародному проекті «Відкритий електронний архів DSpace» – репозиторії (<http://dspace.nua.kharkov.ua:8080/jsptui/>), де розміщено збірники наукових праць, монографії, підручники та навчальні посібники за авторством вчених і викладачів академії (839 назв). Архів регулярно поповнюється новими виданнями.

Станом на 01.09.2015 у фонді ЦНГІ налічується 165 тис. примірників документів. На якісному рівні студенти забезпечені базовими підручниками та навчальними посібниками. Усі видання ХГУ «НУА» мають електронні аналоги, які надаються в користування читачам у бібліотечній та внутрішній мережі ВНЗ. Наявність методичних видань в електронній формі надає можливість їх постійного оновлення, що й забезпечують кафедри. З липня 2009 р. відкрито мультимедійний читальний зал з відкритим доступом нових надходжень навчальної та наукової літератури. Загальна кількість робочих місць для відвідувачів – 130.

У навчальному процесі активно використовуються електронні бази даних. Кількісне зростання електронних ресурсів та активізація їх використання дозволяє констатувати розширення діапазону та підвищення якості інформаційних послуг Центру. Попитом у студентів і викладачів користуються повнотекстові тематичні бази даних (зокрема «Інтегрум», «Рубрікон», «Ліга закон») та електронні підручники. Це спонукає викладачів факультету і НУА в цілому до створення власних електронних підручників, що є значним доробком у забезпеченні базовою літературою.

ВНЗ значну увагу приділяє забезпеченню викладачів та студентів фаховими періодичними виданнями. З 2010 р. академія підключена до повнотекстової бази періодичних видань. У 2015 році здійснювалася передплата на 145 газет та журналів. Велика увага приділяється передплаті видань освітньої тематики – 63 назви. На допомогу науковій і навчальній роботі здійснюється передплата реферативних і бібліографічних видань.

Матеріально-технічна база навчального закладу та комп'ютерне оснащення повністю відповідає вимогам «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів», наказу МОН України № 689 від 13.06.2012 «Про затвердження державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу» та санітарним нормам і правилам, державним будівельним нормам України ДБН В2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів» (наказ Держкоммістобудування України від 27.06.1996 № 117).

8. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ І ВИКОРИСТАННЯ ВИПУСКНИКІВ

Освітня діяльність університету з підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів за напрямом підготовки/спеціальністю «Соціологія» та перепідготовки фахівців здійснюється відповідно до навчального плану. Графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення навчальних дисциплін, термін їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю відповідають вимогам навчального плану.

Результати контролю знань за наслідками екзаменаційних сесій студентів спеціальності «Соціологія» за освітньо-кваліфікаційними ступенями «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр» свідчать, що студентам надається достатній рівень теоретичних знань і практичних навичок згідно з дисциплінами навчального плану.

Кафедра соціології має методичне забезпечення всіх дисциплін, а саме: методичні вказівки з вивчення дисципліни, самостійної роботи студентів, методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт з дисциплін, визначених навчальним планом, методичні вказівки щодо підготовки дипломних робіт спеціалістів і магістрів та проходження всіх видів практики.

За результатами контролю знань на екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» у 2014/15 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається з 3,6 «Методологія та методи соціологічних досліджень» до 4,1 «Соціологія громадської думки» при якісній успішності 55% та 75% зазначених дисциплін.

На екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» у 2014/15 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 3,6 «Соціологія організацій» до 3,8 «Новітні соціологічні теорії» при якісній успішності відповідно 60%.

За результатами контролю знань на екзаменаційних сесіях студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» перепідготовки фахівців у 2014/15 навчальному році середній бал успішності з фахових дисциплін коливається від 4,0 «Соціологія організацій» до 5,0 «Соціологія управління» при якісній успішності 80%, 100%.

Для підсумкового контролю знань кафедра соціології має всі необхідні матеріали: контрольні питання, тести, білети, критерії оцінювання знань.

Експертна комісія вважає, що показники успішності студентів за наслідками екзаменаційних сесій відповідають вимогам державних стандартів вищої освіти, забезпечують якість та високу професійну підготовку фахівців за напрямом/спеціальністю «Соціологія» в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія».

Рівень підготовки фахівців визначається за результатами виконання контрольних робіт відповідно до звіту про діяльність університету за напрямом/спеціальністю «Соціологія», державної атестації випускників на іспиті в державній екзаменаційній комісії та на основі контрольного зрізу знань під час роботи експертної комісії в університеті. Контроль знань, умінь і навичок студентів здійснювався за завданнями, рекомендованими кафедрою соціології та затвердженими університетом у встановленому порядку.

Експертна комісія в період роботи в університеті провела вибіркового контролю знань студентів напряму/спеціальності «Соціологія» з гуманітарних, фундаментальних та фахових дисциплін, які вивчалися бакалаврами; фахових дисциплін, які вивчалися спеціалістами та магістрами, зокрема, бакалаври: «Загальна психологія», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Політологія та соціологія політики», «Соціальна психологія», «Теорія соціальної роботи», «Соціологія громадської думки», «Соціологія управління», «Історія соціології», «Загальна соціологічна теорія»; спеціалісти: «Якість емпіричного дослідження», «Соціологія організацій»; магістри: «Новітні методики досліджень в соціології», «Соціологія організацій»; перепідготовка фахівців: «Соціологія організацій», «Соціологія управління». Результати перевірки знань студентів характеризуються даними таблиць 6–11.

Табл. 6

***Результати контролю знань студентів
напряму підготовки «Соціологія» з гуманітарних дисциплін
освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр»***

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Політологія та соціологія політики	Самоаналіз	3	12	5	–	3,9	75
	Експертна комісія	3	8	9	–	3,7	55
	Відхилення, п.п.	0	–4	+4	0	–0,2	–20

Голова експертної комісії

П.В. Кутуєв

Загальна психологія	Самоаналіз	3	4	4	–	3,91	64
	Експертна комісія	2	4	5	–	3,7	55
	Відхилення, п.п.	–1	0	1	0	–0,21	–9
Українська мова (за професійним спрямуванням)	Самоаналіз	2	4	5	–	3,73	54
	Експертна комісія	2	4	5	–	3,73	54
	Відхилення, п.п.	0	0	0	0	0	0

Табл. 7

**Результати контролю знань студентів
напряму підготовки «Соціологія» з фундаментальних дисциплін
освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Соціальна психологія	Самоаналіз	4	3	4	–	4,0	64
	Експертна комісія	3	3	5	–	3,8	56
	Відхилення, п.п.	–1	0	+1	0	–0,2	–8
Теорія соціальної роботи	Самоаналіз	7	4	5	–	4,13	69
	Експертна комісія	4	6	6	–	3,9	62,5
	Відхилення, п.п.	–3	+2	+1	0	–0,23	–6,5

Табл. 8

**Результати контролю знань студентів
напряму підготовки «Соціологія» з фахових дисциплін
освітньо-кваліфікаційного ступеня «бакалавр»**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Соціологія управління	Самоаналіз	–	12	8	–	3,6	60
	Експертна комісія	–	10	9	1	3,45	50
	Відхилення, п.п.	0	–2	+1	+1	–0,15	–10
Історія соціології	Самоаналіз	4	7	4	1	3,88	69
	Експертна	4	5	6	1	3,75	55

	комісія						
	Відхилення, п.п.	0	-2	+2	0	-0,13	-14
Загальна соціологічна теорія	Самоаналіз	2	8	6	-	3,75	62
	Експертна комісія	2	6	7	-	3,4	51
	Відхилення, п.п.	0	-2	+1	0	-0,35	-11

Табл. 9

Результати контролю знань студентів спеціальності «Соціологія (за видами діяльності)» з фахових дисциплін освітньо-кваліфікаційного ступеня «спеціаліст»

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Якість емпіричного дослідження	Самоаналіз	1	1	2	-	3,75	50
	Експертна комісія	-	2	2	-	3,5	50
	Відхилення, п.п.	-1	+1	0	0	-0,25	0
Соціологія організацій	Самоаналіз	-	3	1	-	3,75	75
	Експертна комісія	-	2	2	-	3,5	50
	Відхилення, п.п.	0	-1	+1	0	-0,25	-25

Табл. 10

Результати контролю знань студентів спеціальності «Соціологія (за видами діяльності)» з фахових дисциплін освітньо-кваліфікаційного ступеня «магістр»

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Новітні методики досліджень в соціології	Самоаналіз	3	2	-	-	4,6	100
	Експертна комісія	1	4	-	-	4,2	100
	Відхилення, п.п.	-2	+2	0	0	-0,4	0
Соціологія організацій	Самоаналіз	1	4	-	-	4,2	100
	Експертна комісія	-	4	1	-	3,8	80
	Відхилення, п.п.	-1	0	1	0	-0,4	-20

**Результати контролю знань студентів
спеціальності «Соціологія (за видами діяльності)» з фахових дисциплін
освітньо-кваліфікаційного ступеня «спеціаліст» (перепідготовка фахівців)**

Назва дисциплін	Суб'єкти контролю	Частка оцінок, %				Середній бал	Якісна оцінка успішності
		“5”	“4”	“3”	“2”		
Соціологія організацій	Самоаналіз	2	2	1	–	4,2	80
	Експертна комісія	–	4	1	–	3,8	80
	Відхилення, п.п.	–2	+2	0	0	–0,4	0
Соціологія управління	Самоаналіз	1	3	1	–	4,0	80
	Експертна комісія	–	3	2	–	3,6	60
	Відхилення, п.п.	–1	0	+1	0	–0,4	–20

Результати виконання контрольних робіт за звітом університету та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів в університеті відповідають встановленим вимогам і критеріям підготовки фахівців напряму/спеціальності «Соціологія» освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр». Розбіжність між середніми балами успішності експертних контрольних робіт і контрольних робіт за звітом університету коливається в межах 0,1-0,4 бали.

Комісією було проведено експертизу курсових робіт, звітів з виробничої практики та дипломних робіт магістрів і спеціалістів. Система формування державної екзаменаційної комісії для проведення державних іспитів і захистів дипломних і магістерських робіт, яка існує на кафедрі соціології, дозволяє проводити державну атестацію випускників на високому науково-педагогічному рівні. ДЕКи із захисту дипломних робіт спеціалістів та магістрів очолювали провідні вчені: доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри філософії і гуманітарних дисциплін Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» Є. А. Подольська, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології Національного юридичного університету ім. Я. Мудрого В. О. Лозовой, доктор філософських наук, професор Г. П. Клімова (Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого).

Аналіз розглянутих дипломних робіт свідчить, що проведені дослідження за запропонованими темами дозволяють реалізувати цілі дипломування: систематизацію, закріплення та розширення теоретичних та практичних знань за спеціальністю та застосування цих знань при вирішенні конкретних наукових завдань; розвиток навичок самостійної роботи; оволодіння методикою наукових досліджень та виявити ступінь готовності випускника до самостійної роботи за фахом.

Оцінки, що виставлені у ВНЗ під час захисту, суттєвих зауважень у членів комісії не викликали. Роботи, які було перевірено, за змістом, оформленням та наявністю супровідних документів (рецензій, відгуків, індивідуальних завдань, актів та довідок щодо впровадження результатів та ін.), теж нарікань не викликали. Кількість дипломних і магістерських робіт, які готуються за конкретними замовленнями підприємств, у середньому становить 20-25% на рік (за останні 4 роки). Серед замовників ТОВ «Омега-Автопоставка», Харківський міський центр зайнятості, ТОВ «ВО ОВЕН», Харківська місцева профспілка організації Всеукраїнської профспілки працевдатних інвалідів, Богодухівський дитячий будинок-інтернат, Департамент зі справ сім'ї, молоді та спорту.

За останні роки за результатами роботи ДЕК було зроблено такі зауваження, викладені в звіті голови ДЕК:

- окремі висновки в дипломних роботах носять загальний характер;
- не всі магістерські роботи мають авторську емпіричну базу.

Експертною комісією розглянуто 25% курсових робіт, які виконуються за спеціальністю «Соціологія». Зауваження експертної комісії щодо курсових робіт:

- у деяких курсових роботах використано застарілі емпіричні дані;
- не в усіх роботах дотримано правил оформлення текстової документації за ДСТУ.

Результати аналізу дипломних та курсових робіт дозволяють зробити такі висновки:

- дипломні роботи присвячено актуальним проблемам розвитку суспільства з урахуванням перспективних напрямків у галузі соціологічних досліджень і сучасних соціологічних знань;
- результати дипломних робіт мають практичну спрямованість;
- оцінки в курсових та дипломних роботах обґрунтовані;
- роботи виконано на достатньо високому теоретичному, методичному й практичному рівні.

Розбіжність між оцінками університету та оцінками експертів при перевірці незначна.

Адаптацією студентів за умов конкуренції на ринку праці та безпосереднім працевлаштуванням випускників займається спеціальна інституція – лабораторія планування кар'єри (ЛПК створена в 1996 р., має 2 штатні одиниці). Лабораторія виконує такі функції: забезпечення контактів та договірних відносин із промисловими підприємствами; інформування, консультування та психологічне забезпечення підготовки студентів до самостійного працевлаштування; відстеження кар'єрного зростання випускників та аналіз і узагальнення цих даних; здійснення постійного пошуку вакансій на посади за спеціальностями профілю навчального закладу; контактування з рекрутинговими агенціями, державними центрами зайнятості;

організація практичного навчання відповідно до навчальних практик та програм практики.

Щорічні показники працевлаштування студентів-соціологів за фахом за допомогою ВНЗ становлять у середньому 60%. Відстеження кар'єрного зростання випускників за спеціальністю «Соціологія» здійснюється за допомогою автоматизованої бази даних «Випускник». Аналіз цих даних свідчить, що загалом до 70% випускників-соціологів працюють за фахом, що помітно перевищує показники багатьох інших ВНЗ України.

Документи та матеріали, які має ЛПК, свідчать про високий попит на випускників ХГУ «НУА» в Харкові, регіоні та в країні в цілому. На ряді підприємств міста та країни сформовані своєрідні осередки випускників (3–5 осіб), з якими ВНЗ підтримує плідні стосунки та отримує інформацію щодо рівня адаптованості, труднощів, що виникають, необхідності підвищення кваліфікації та ін. Суттєву роль у підтримці контактів та забезпеченні зворотного зв'язку з випускниками відіграють Асоціація випускників та щорічник «Альманах випускника». Активно впроваджується спеціальна комплексна програма «Система супроводження випускників» (затверджена Вченою радою).

Комісією встановлено, що організація виробничої практики забезпечується відповідно до існуючих вимог. Навчальний заклад має «Комплексну програму безперервної практичної підготовки студентів», що є основою організації всіх видів практик, які ВНЗ забезпечує протягом усіх років навчання (від психолого-педагогічної на молодших курсах до виробничої на старших курсах).

Наскрізна програма практик для бакалаврів, спеціалістів, магістрів визначає ціль, завдання, зміст, порядок проведення, форми й методи контролю та підбиття підсумків усіх видів практик студентів, характеристику баз практики та передбачає поетапну підготовку майбутніх фахівців за структурно-логічною схемою. Так, відповідно до програми, під час безвідривної практики на бакалавраті студенти поглиблюють і вдосконалюють знання та навички, що забезпечують їх адаптацію до умов та вимог професійної діяльності, що у свою чергу формує основи професійної ідентичності майбутніх спеціалістів. Ця практика активізує закріплення первинних професійних як загальнопрофесійних, так і вузькоспеціальних умінь і навичок. Безвідривна соціально-технологічна практика студентів на четвертому курсі забезпечує підвищення рівня професійної підготовки майбутніх соціологів, дозволяє систематизувати й закріпити теоретичні знання з базових дисциплін. Цілями проведення соціально-менеджерської практики спеціалістів і магістрів є: закріплення знань, здобутих під час теоретичного навчання, набуття студентами практичних навичок самостійної професійної та трудової діяльності. Студенти, які готуються на кваліфікаційний рівень «магістра», додатково проходять магістерську науково-педагогічну практику, метою якої є розвиток здібностей і формування навичок науково-дослідницької та

педагогічної роботи на основі оволодіння ними сучасними теоретичними й практичними знаннями. Програма забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки студентів, при дотриманні принципів системності, безперервності та послідовності із затвердженою кваліфікаційною характеристикою бакалавра, спеціаліста, магістра зі спеціальності «Соціологія».

Обов'язковим елементом усіх видів практики, що здійснюються в ХГУ «НУА», є виконання індивідуальних завдань.

Звіти з практик повністю відповідають вимогам «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України». Експертна комісія перевіряла 25 % звітів з виробничої практики студентів ОКР «бакалавр» і «магістр», що повністю відповідають вимогам підготовки фахівців за вказаними ступенями.

Експертна комісія перевірила наявне методичне забезпечення курсових робіт бакалаврів, дипломних робіт спеціалістів і магістрів, організації та проведення переддипломної практики і відзначає, що воно відповідає вимогам вищої школи.

Перевіркою також встановлено, що в ХГУ «НУА» діє спеціальна структура – лабораторія планування кар'єри, яка разом з деканатом і випусковою кафедрою забезпечують підтримку та моніторинг працевлаштування випускників.

Інформація, наведена в матеріалах самоаналізу, достовірна, відповідає реальному стану справ, наведені показники теж відповідають вимогам.

Комісією встановлено, що підготовка студентів здійснюється на належному рівні, про що свідчать результати якісної успішності студентів, результати самоаналізу, контролю зрізів знань, стан працевлаштування та відгуки випускників і роботодавців.

9. ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ (ПРИПИСІВ) КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДИ З ЇХ УСУНЕННЯ

Під час проходження попередньої повторної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів у галузі знань 0301 «Соціально-політичні науки» за напрямом підготовки 6.030101 «Соціологія», спеціалістів та магістрів зі спеціальності 7, 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» (відповідно до наказу МОН України від 09.03.11 за № 376-л) експертна комісія звернула увагу керівництва ВНЗ та факультету, що забезпечує фахову підготовку, на необхідність:

— збільшення частки дипломних робіт магістрів і спеціалістів, виконаних на замовлення підприємств;

— при подальшій організації підвищення кваліфікації викладачів, що забезпечують підготовку магістрів та програми перепідготовки зі спеціальності

«Соціологія», переважну частину науково-педагогічних стажувань організувати з відривом від виробництва;

— продовження розробки індивідуальних науково-дослідних завдань з окремих дисциплін соціологічного напрямку для поліпшення наукової складової підготовки бакалаврів, спеціалістів, магістрів;

— удосконалення науково-методичного забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу соціологів.

На виправлення цих зауважень було спрямовано заходи організаційного та методичного характеру:

— з метою здійснення досліджень більш широкого спектру актуальних соціальних проблем перероблено тематику науково-дослідних і кваліфікаційних робіт студентів; тематику було адаптовано до потреби підприємств, на яких студенти проходять виробничу практику або працюють (якщо навчаються заочно-дистанційно);

— з метою збільшення кількості науково-педагогічних стажувань із відривом від виробництва при організації підвищення кваліфікації викладачів, що забезпечують підготовку магістрів та програми перепідготовки за спеціальністю «Соціологія», було укладено угоди з іншими вищими закладами освіти, зокрема Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна та Харківським національним педагогічним університетом імені Григорія Сковороди; пройшли підвищення кваліфікації в межах соціологічної школи САУ з відривом від виробництва з викладачі кафедри соціології (літня школа для викладачів соціології «Глобальні контексти української соціології: вивчати і навчати»); Всеукраїнська школа-семінар викладачів соціогуманітарних дисциплін «Україна у дзеркалі соціології: дослідження часів незалежності»;

— для покращення наукової складової підготовки бакалаврів, спеціалістів, магістрів розроблено та оновлено комплекти індивідуальних науково-дослідних завдань з кожної дисципліни соціологічного напрямку;

— для удосконалення науково-методичного забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу соціологів проведено роботу з оновлення навчально-методичних комплексів, оновлення та розробки навчально-методичних рекомендацій з більшості дисциплін соціологічного напрямку; підготовлено цикл дистанційних курсів, розроблено робочі програми з усіх навчальних дисциплін.

Інші планові та позапланові перевірки різних державних та контролюючих органів суттєвих порушень не виявили, про що свідчить «Журнал реєстрації перевірок ХГУ «НУА» (розпочато 27.03.2012), що зберігається в приймальній ректора та ведеться відповідно до існуючих вимог (книгу прошито та пронумеровано; оформлюються протоколи офіційних візитів (перевірок) та ін.).

10. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі викладеної інформації про рівень кадрового, навчально-методичного забезпечення, науково-дослідної роботи, матеріально-технічну базу, рівень гуманітарної, фундаментальної та спеціальної підготовки, фінансово-майновий стан експерти прийшли до висновку, що освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів за напрямом 6.030101 «Соціологія», спеціалістів і магістрів за спеціальністю 7,8.03010101 та перепідготовки фахівців спеціальності 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)», що діє в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія», повністю відповідає встановленим вимогам до програм заявлених освітньо-кваліфікаційних ступенів підготовки й забезпечує державну гарантію якості освіти. Зокрема:

– **кадрове забезпечення** підготовки фахівців за напрямом/спеціальністю «Соціологія», практичний досвід роботи науково-педагогічних працівників дозволяють здійснювати якісну підготовку бакалаврів, спеціалістів, магістрів та перепідготовку спеціалістів з соціології;

– **матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення** навчального процесу в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» із зазначеної спеціальності/напрямку підготовки повністю відповідають умовам чергової акредитації;

– **науково-дослідна робота, організація НДРС, міжнародні зв'язки** забезпечуються відповідно до вимог Акредитаційної комісії України та сучасних потреб освітньої діяльності. Окремим виданням виходить збірка праць магістрів, де друкуються результати їх науково-дослідницьких робіт.

З метою підвищення рівня організації й здійснення навчально-виховного процесу експерти вважають за доцільне звернути увагу ректорату та ради факультету на необхідність усунення низки недоліків. Зокрема необхідно:

1. Посилити підготовку й видання навчальних підручників та посібників з вибірових дисциплін навчальних планів спеціальності «Соціологія».

2. Посилити роботу з впровадження дистанційних форм навчального процесу для студентів спеціальності «Соціологія».

3. Продовжити роботу з вдосконалення фахової спрямованості і розширення тематики курсових і дипломних робіт магістрів і спеціалістів, спрямовуючи її на потреби сучасного суспільства.

4. Продовжити роботу із впровадження в навчальний процес сучасного програмного забезпечення, ліцензійних прикладних комп'ютерних програм (зокрема SPSS, STATA, R) та тренінгових технологій з метою удосконалення підготовки фахівців.

5. Продовжити роботу з розширення міжнародної співпраці в науці та освіті.

6. Розширити географію стажування викладачів ХГУ «НУА» з соціології.

Кількісні та якісні показники наявних умов здійснення освітньої діяльності зведено до порівняльної таблиці, яка є складовою цих висновків (подано нижче).

Експерти вважають доцільним рекомендувати Акредитаційній комісії України акредитувати Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» як такий, що багаторічною ефективною інноваційною діяльністю підтвердив право на ведення освітньо-професійної діяльності з підготовки бакалаврів у галузі знань 0301 «Соціально-політичні науки» за напрямом 6.030101 «Соціологія» (зі збереженням ліцензійного обсягу 20 осіб на денну та зі зменшенням ліцензійного обсягу 30 осіб – на заочну форми навчання), спеціалістів за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» (зі збереженням ліцензійного обсягу 15 – денна та зменшенням ліцензійного обсягу 30 – заочна форми), магістрів за спеціальністю 8.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» (зі збільшенням ліцензійного обсягу 10 – денна та збереженням ліцензійного обсягу 10 – заочна форми навчання) та перепідготовки спеціалістів за спеціальністю 7.03010101 «Соціологія (за видами діяльності)» (зі збереженням ліцензійного обсягу 25 – денна та 25 заочна форми навчання).

Експерти

Доктор соціологічних наук, професор,
завідувач кафедри соціології Національного
технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

П. В. Кутуєв

Доктор соціологічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальних структур
та соціальних відносин Київського
національного університету імені Тараса Шевченка

О. Д. Куценко

З експертними висновками ознайомлений один примірник отримав:

Ректор Харківського гуманітарного університету
«Народна українська академія»
доктор історичних наук, професор

К. В. Астахова

Зведена відомість
 Результати виконання комплексних контрольних робіт
 студентами напряму підготовки 6.030101 «Соціологія»
 Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть студен- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсол ютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						"5"		"4"		"3"		"2"					Абсо лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
Г У М А Н І Т А Р Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	ПОЛІТОЛОГІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ ПОЛІТИКИ	СМ-4	20	20	100	3	15	8	40	9	45	-	-	100	55	3,7	100	75	3,9
2.	ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	СМ-2	11	11	100	2	18	4	37	5	45	-	-	100	55	3,7	100	64	3,9
3.	УКРАЇНЬСКА МОВА (за професійним спрямуванням)	СМ-2	11	11	100	2	18	4	36	5	46	-	-	100	54	3,73	100	54	3,73
Ф У Н Д А М Е Н Т А Л Ь Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	СМ-3	16	16	100	4	25	6	37,5	6	37,5	-	-	100	62,5	3,9	100	69	4,13
2.	СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ	СМ-2	11	11	100	3	28	3	28	5	44	-	-	100	56	3,8	100	64	4,0
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1	ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ	СМ-3	16	16	100	4	25	5	30	6	39	1	6	94	55	3,75	94	96	3,8
2.	ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЧНА ТЕОРІЯ	СМ-3	16	15	94	2	13	6	38	7	43	-	-	94	51	3,4	100	62	3,75
3.	СОЦІОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ	СМ-4	20	20	100	-	-	10	50	9	45	1	5	95	50	3,45	100	60	3,6

Експерти
 Декан

Куценко С.Д. / *Куценко С.Д.*
Куценко С.Д. / *Куценко С.Д.*

Ректор

К. В. Астахова

Зведена відомість
Результати виконання комплексних контрольних робіт
студентами спеціальності 054 «Соціологія» (окр. магістр)
Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконали РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсолютна успішність %	Якісна успішність %	Середній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсолютна успішність %	Якісна успішність %	Середній бал
						к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	НОВІТНІ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕНЬ В СОЦІОЛОГІЇ	СМ-5 магістри	5	5	100	1	20	4	80	-	-	-	-	100	100	4,2	100	100	4,6
2.	СОЦІОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ	СМ-5 магістри	5	5	100	-	-	4	50	1	20	-	-	100	80	3,8	100	100	4,2

Експерти

[Handwritten signatures]
 /Кученко О.Д. / Б / ДР Кученко /

Декан

[Handwritten signature]
 (М. Звезда)

Ректор

К. В. Астахова

Зведена відомість
 Результати виконання комплексних контрольних робіт
 студентами спеціальності 054 «Соціологія» (окр. спеціаліст)
 Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть сту- ден- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсол ютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						“5”		“4”		“3”		“2”					Абсо лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	СОЦІОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ	СМ-5	4	4	100	-	-	2	50	2	50	-	-	100	50	3,5	100	75	3,75
2.	ЯКІСТЬ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	СМ-5	4	4	100	-	-	2	50	2	50	-	-	100	50	3,5	100	50	3,75

Експерти

(Кузерис О.Д.) / *(Курилов В.)*

Декан

(М. Зверко)

Ректор

К. В. Астахова

Зведена відомість
 Результати виконання комплексних контрольних робіт
 студентами спеціальності 7.03010101 Соціологія (перепідготовка спеціаліста)
 Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія"

№ № п/ п	Дисципліна	Група	Кількі сть сту- ден- тів	Виконува- ли РКР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі, з них								Абсол ютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал	Результати самоаналізу		
						"5"		"4"		"3"		"2"					Абсо лютна успішні сть %	Якісна успіш- ність %	Серед ній бал
						к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%	к- сть	%						
П Р О Ф Е С І Й Н О - О Р І Є Н Т О В А Н І Д И С Ц И П Л І Н И																			
1.	СОЦІОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ	ПДО СМ-2	5	5	100	-	-	4	80	1	20	-	-	100	80	3,8	100	80	4,2
2.	СОЦІОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ	ПДО СМ-2	5	5	100	-	-	3	60	2	40	-	-	100	60	3,6	100	80	4,0

Експерти

[Handwritten signature] / Курченко О.Д. / *[Handwritten signature]* / Кучерук

Декан

[Handwritten signature] / Воїно-Давишине О.А.

Ректор

К. В. Астахова